

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA

Főiskolai tanár

Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Dombi Alice–Oláh János: A XIX. századi magyar pedagógusok a polgárosodásért (2003)

Igényesen szerkesztett és összeállított kötetet tarthat az olvasó a kezében. A szegedi szerkesztők nem először jelentkeznek neveléstörténeti frásokkal, pedagógiai művekkel, de ez kitűnik a sorozatból.

Szaák Luiza szavai tükrözik a szerkesztők célját: „És ha néhány év múltán egybe kalácsolva lesz sok száz, rég elfeledett pedagógus írónk emlékének és munkásságának sorozata, csak is akkor állíthatjuk és bizonyíthatjuk azt, hogy a magyar népnevelés történetének élén van a helye, de ugyancsak a népnevelés hősei méltán sorozhatók azok közé, akik nemzetiség és felvilágosultság szolgálatában halhatatlan érdemekkel bírnak.”

A XIX. században a pedagógiában sok eredmény született, ezek kitűnnek a tanulmányokból is. Ezt bizonyítják a közoktatási rendelkezések, törvények, s a pedagógiai szakirodalom egyre gazdagabbá válik.

A század legfontosabb feladata a polgárosodás volt, ezt tükrözi a kötet címe és tartalma. A polgárosodásért sokat tettek a papok, politikusok, pedagógusok, a nők, a gondolkodók. A figyelem középpontjába kerültek a népnevelés, a nőnevelés, a pedagógus szerepek változásai és az oktatáspolitikai kérdései. A Szerzők arra törekedtek, hogy bemutassák a század jeles egyéniségeit, akiknek a neve talán már feledésbe merült.

Az első fejezet a gyermekszemléletet, a gyermekkép, a tanítókép változásait érzékelteti, a második fejezetben a népnevelés – a népoktatás kérdéseivel találkozunk. A harmadik fejezet a protestáns papok életútját, pedagógiai tevékenységét mutatja be. A negyedik rész a nőnevelés néhány problémáját emeli ki, majd az ötödik fejezet a haladó gondolkodásért folytatott harc jeles egyéniségeit villantja fel. A hatodik fejezetben találkozunk a kor pedagógiai eszmefuttatásával, közül vitákat és bemutat gyermekfolyóiratokat. Ezekből is kitűnik, hogy ez a korszak a pedagógia rendszerré fejlődésének, a neveléstani fogalmak tisztázásának időszak. Azokat a pedagógusokat vonultatják fel ebben a kötetben a szerkesztők, akik a maguk korában a haladás képviselői, s gondolataikkal a XXI. század pedagógiai megújulásának megelőzői voltak.

Abban bízunk, hogy e kötet további kutatásra, továbbgondolásra ösztönzi az olvasót, a pedagógusjelölteknek követendő például szolgálnak, a pedagógus társadalom pedig jól érzékelheti, hogy az oktatásügyben nemzeti konszenzusra van szükség a XXI. században is, épp úgy, mint a XIX. században volt.

Dicséret illeti a kötet szakirodalmi válogatását, illusztrálásra szolgáló képanyagot, a tartalmi gazdagságot és sokszínűséget.

Reméljük, a kötet sikere újabb gondolatokra ösztönzi a szerzőket, újabb frásokkal gazdagítják a pedagógiai szakirodalmat.

